

Bókun bæjarfulltrúa Samfylkingar og Sjálfstæðisflokksins vegna ársreiknings 2022

Lögð fram á bæjarstjórnarfundum þann 9. maí 2023

Á rekstrarárinu 2022 skilar Akraneskaupstaður neikvæðri rekstrarniðurstöðu um 101 milljón króna, sem er 229 milljónum króna lakari afkoma en ráð var fyrir gert í fjárhagsáætlun ársins með viðaukum. Þessi rekstrarniðurstaða veldur okkur bæjarfulltrúum vonbrigðum og hún er óvenjuleg því rekstur kaupstaðarins hefur nú um langa hríð skilað góðum rekstrarafgangi ár frá ári. Þróunin síðustu ár hefur hins vegar verið á þann veg að útgjöld hafa aukist hraðar en tekjurnar í rekstrinum og nú skilar sú þróun neikvæðri rekstrarniðurstöðu.

Tekjur kaupstaðarins fara vaxandi, skatttekjur voru 480 milljónum króna hærri en á fyrra ári og framlög Jöfnunarsjóðs hækkuðu um 187 milljónir króna á milli ára. Alls jukust rekstrartekjur kaupstaðarins um 662 milljónir króna.

Útgjöld vaxa hins vegar umfram tekjur á árinu og fyrir því liggja ýmsar ástæður.

Ljóst er að mikil verðbólga og hækkandi vextir ásamt launaþróun hafa veruleg áhrif á rekstrarkostnað kaupstaðarins. Þá má ekki gleyma því að sveitarfélagið hefur staðið í verulega auknu viðhaldi á mannvirkjum til að vinna niður uppsafnaða viðhaldsþörf. Það er verkefni sem seint verður lokið og nauðsynlegt er að halda áfram af sama krafti á næstu árum. Alls hækkaði annar rekstrarkostnaður kaupstaðarins um 457 milljónir á milli ára og launakostnaður hækkaði um 741 milljón á milli ára.

Akraneskaupstaður gerir sitt besta til að standa við skuldbindingar sínar í málefnum fatlaðs fólks, en þar hefur ríkið ekki veitt fjármagni til málaflokksins í samræmi við lögbundin verkefni um margra ára skeið. Á árinu 2022 er vanfjármögnun ríkisins til þessarar þjónustu 364 milljónir króna og uppsöfnuð vanfjármögnun er komin yfir einn milljarð frá yfirtöku málaflokksins. Á árinu 2023 verður þessu mætt með aukinni hlutdeild í tekjuskatti og auknu framlagi í Jöfnunarsjóð vegna málefna fatlaðs fólks sem vonandi bætir þennan rekstur á yfirstandandi ári og til framtíðar, en greiðir ekki upp það sem kaupstaðurinn hefur lagt til umfram framlög ríkisins aftur í tímann.

Reiknuð hækkun á lífeyrisskuldbindingu kaupstaðarins var á árinu 504 milljónir króna, eða 152 milljónir umfram áætlun. Þá var tap á rekstri Höfða að fjárhæð 43 milljónir króna sem skýrist af viðhaldi fasteignar en viðvarandi hefur verið vanfjármögnun ríkisins á húsnæði hjúkrunarheimila.

Að framansögðu er ljóst að margar áskoranir eru í rekstrarumhverfi sveitarfélaga og það á við um Akraneskaupstað eins og öll önnur sveitarfélög á landinu. Þrátt fyrir hallarekstur á árinu 2022 eru jákvæð merki í rekstri kaupstaðarins og njótum við þess að síðustu bæjarstjórnir hafa um langt árabil sýnt mikla ábyrgð í rekstri, greitt niður skuldir og haldið aftur af útgjaldaaukningu. Þannig er skuldaviðmið kaupstaðarins 39%, langt undir lögbundnu hámarki sem er 150%. Veltufé frá rekstri var jákvætt um 823 milljónir króna, sem er 21 milljón króna betri niðurstaða en fjárhagsáætlun gerði ráð fyrir og handbært fé frá rekstri var jákvætt um 1.470 milljónir króna, sem er 678 milljónum betri niðurstaða en fjárhagsáætlun gerði ráð fyrir.

Þá er rekstrarjöfnuður kaupstaðarins á þriggja ára tímabili jákvæður sem nemur 610 milljónum króna, en jákvæður þriggja ára rekstrarjöfnuður er eitt af lögbundnum fjárhagsviðmiðum sveitarfélaga.

Árið 2022 var metár í uppbyggingu innviða og viðhaldi fasteigna í sveitarfélaginu, en fjárfestingar ársins námu alls 2.032 milljónum króna. Meðal helstu framkvæmda voru 1.030 milljónir króna í

skólahúsnæði, 320 milljónir í íþróttamannvirki, 300 milljónir í götur og gangstíga, 105 milljónir í búnað, áhöld og tæki og 57 milljónir í bifreiðar, þar af um 50 milljónir vegna nýrrar slökkvibifreiðar.

Við teljum rétt að vekja athygli á því að samkvæmt reglugerðarbreytingu nr. 230/2021 á 20. gr. reglugerðar 1212/2015 ber sveitarfélögum að birta í ársreikningum sínum hlutdeild þeirra í ársreikningum samrekstrarfélaga sem eru með ótakmarkaðri ábyrgð viðkomandi sveitarfélaga. Í tilfelli Akraneskaupstaðar er þarna um að ræða m.a. hlut kaupstaðarins í Orkuveitu Reykjavíkur og Faxaflóahöfnum. Akraneskaupstaður hefur þó algera sérstöðu meðal sveitarfélaga vegna þess hve mikið þessi hlutdeild í samrekstrarfélögum vegur inn í ársreikning sveitarfélagsins og því ákvað bæjarstjórn að ársreikningur yrði birtur í tvennu lagi, þ.e. með og án samrekstraraðila. Rekstrarniðurstaða samstæðuársreiknings sveitarfélagsins með samrekstraraðilum árið 2022 er jákvæð um rúmar 515 milljónir, en vegna hins mikla vægis samrekstrarfélaganna teljum við þá niðurstöðu ekki gefa raunhæfa mynd af rekstri kaupstaðarins sjálfs.

Neikvæð niðurstaða ársreiknings 2022 hvetur bæjarfulltrúa til að gera enn betur í rýningu á rekstri kaupstaðarins og leita allra leiða til að aukning útgjalda sé í takt við aukningu á tekjum. Í lok síðasta kjörtímabils var farið í viðamikla úttekt á rekstri og stjórnsýslu Akraneskaupstaðar, niðurstöður þeirrar úttektar liggja fyrir og verður stuðst við þær niðurstöður til að tryggja áframhaldandi góðan rekstur kaupstaðarins.

Aukningu útgjalda þarf að mæta með festu, því augljóst er að reksturinn verður ekki sjálfbær á meðan útgjöld vaxa hraðar en tekjur. Það er og verður ávallt hlutverk bæjarfulltrúa á Akranesi að verja rekstur og þjónustu Akraneskaupstaðar við íbúa og tryggja að Akraneskaupstaður geti sinnt þeim mikilvægu verkefnum, uppbyggingu og þjónustu sem honum ber til framtíðar. Við bæjarfulltrúar Samfylkingar og Sjálfstæðisflokksins skorumst ekki undan þessu verkefni og væntum góðs samstarfs við bæjarfulltrúa Framsóknar og frjálsra í þeim verkefnum sem framundan eru.

Líf Lárusdóttir

Líf Lárusdóttir

Valgarður Lyngdal Jónsson

Valgarður Lyngdal Jónsson

Einar Brandsson

Einar Brandsson

Jónína Margrét Sigmundsdóttir

Jónína Margrét Sigmundsdóttir

G. Ingþór Guðjónsson

G. Ingþór Guðjónsson

Kristinn Hallur Sveinsson

Kristinn Hallur Sveinsson